дума на работата в нея е „Бит”. Пряката визуализация се осъществява както с дигитално онагледяване на старинната дума, нейният произход, корен. Чрез езиковия анализ се цели по-пълно вникване в съдържанието и конструктите на бита.

Литература

1. Попова, К. Образователната функция в съвременния музей Българско списание за образование, бр.1, С., 2015.

2. Дамянова, Е. Музеят като място за среща с православната традиция. Сп. „Светодавец”, г. III, 2021, бр. 7.

3. Тинчева, Л. „Рибното букварче стана ми другарче” (Интерактивно занятие в музея). Музей-училище, училище-музей. Сборник-помагало, издание на МОН и Национален музей на образованието-Габрово, ИПК „Абагар”, 2020 и филмът „Д-р П. Берон и Рибният буквар” - <https://www.youtube.com/watch?v=Spi1tTvbXMg>(01.11.2021).

ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ВЖИВАННЯ ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ (ЗА МАТЕРІАЛОМ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ)

Ольга Литвиненко

Харків

Новий український правопис набув чинності з моменту опублікування 2019 р., викликавши неоднозначний суспільний резонанс. Безперечно, слід відзначити як позитивне прагнення авторського колективу до уніфікації, нормалізації та логічного обґрунтування найбільш суперечливих правописних моментів, наприклад, написання іншомовних слів разом чи через дефіс, написання слів із пів- чи пів разом чи окремо тощо. Неможливо не погоодитись із думкою авторів, що «правописна кодифікація мови завжди вписана в соціолінгвістичний контекст. Коли разом із тоталітарним періодом нашої історії відійшов у минуле адміністративний контроль за дотриманням правописних стандартів, ціла низка засобів масової інформації, видавництв, освітніх закладів і т. ін. почали

користуватися орфографічними правилами, відмінними від офіційних» [2, с. 5]. Так, наявність у новому правописі варіантів, наприклад, ірій та ирій [2, с. 11], незалежності та незалежности [2, с. 128], з одного боку, демонструє цілком логічно обґрунтовані історичний та фонетичний принципи правопису, повертаючись до орфографічних правил 1928 року (давній звук и в українському правописі, під впливом російського правопису, стали позначати літерою і, у той самий час український звук і має лише секундарне походження). З другого ж боку, на нашу думку, уможливлення варіантних написань, попри свою демократичність, може призвести до подальшого плутання й поганого розуміння орфографії та граматики учнями та студентами.

У нашій розвідці маємо на меті розглянути написання великої літери, викладені в найновішій редакції українського правопису. Традиція вживання великої літери в українській мови є давно усталеною. Так, іще Іван Огієнко зауважував, що в кінці XVII – XVIII ст. «до наших книжок переноситься з заходу звичка писати власні ймення, дні тижнів, назви місяців та назви народів з великої букви; ця звичка почасти була в нас ще в XVII в. і тяглася аж до половини віку XIX, коли розпочалася певна реакція проти цього німецького способу писання», причому в Галичині ця традиція зберігалася аж до початку XX ст. [1, с. 214].

Український правопис 2019 р. зберігає основні моменти написання великої літери, зазначені в редакції 1993 р., вносячи окремі зміни. Серед позитивних слід назвати такі, як написання з великої літери всіх слів у назвах державних свят: День Незалежності України, День Конституції України, День Соборності України [2, с. 81]. Це не лише спрощує наш правопис, роблячи його зрозумілішим і послідовнішим, але й сприяє вихованню почуття національної гордості та патріотизму в учнів та студентів.

Правила правопису власних імен та географічних назв подано послідовно й обґрунтована, власне, як і в попередній редакції. Однак, пункт 11, у якому говориться, що «назви вулиць (бульварів, провулків, проспектів), майданів (площ), парків, шляхів (залізничних, морських і т. ін.), каналів, течій (морських) тощо пишемо з великої букви, а

їхні родові найменування — з малої: Андрíївський узвíз, бульвáр Тарáса Шевчéнка» [2, с. 79], має примітку: «Якщо в назвах вулиць, проспектів тощо слова брід, вал, ворóта, міст, шлях, яр і т. ін. уже не сприймаються як родові позначення і вони стали частиною власної назви, то їх пишемо з великої букви: Бóричів Тік, Дóбрий Шлях, Козèний Брід, Ярослáвів Вал» [2, с. 79 – 80]. На нашу думку, тут варто або подати точний перелік, які саме позначення вже не сприймаються як родові, або дати чітке визначення родового поняття, адже подібне формулювання ускладнює розуміння правильності написання й унеможливлює його пояснення учневі чи студентові, тим паче, студентові іноземному: Золоті Ворота чи Золоті ворота, Саржин Яр чи Саржин яр тощо.

Викликає певні труднощі для розуміння й формулювання правила щодо правопису релігійних назв і понять. Так, у примітці 1 параграфа 53 зазначено, що «слова апóстол, блажéнний, мученик, преподóбний, святий та ін. пишемо з малої букви: апóстол Матвíй, блажéнна Феодóра, преподóбний Серафим Сарóвський, святá великомучениця Варвáра, святий Пантелеймóн, але: Пресвятá Богорóдиця, Святá Трíйця, собóр Святóго Петрá» [2, с. 81]. Постає логічне питання щодо «але»: це виняткове написання лише цих словосполучень? Чи за цією логікою правильним буде написання собор Святого Павла, а чи собор святого Павла? Вважаємо, що цей пункт потребує додаткового роз'яснення.

Нарешті, аналогічні труднощі викликають написання назв установ, зазначені в параграфі 54 [2, с. 83]. Абсолютне чітке пояснення «В офіційних складених назвах органів влади, установ і організацій, товариств і об'єднань з великої букви пишемо перше слово і всі власні назви, що входять до складу цих назв: Міністéрство освíти і науки Украíни, Рáда Єврóпи» [2, с. 83] містить досить суперечливе твердження: «У назвах найвищих органів влади і державних установ України з великої букви пишемо всі слова: Верхóвна Рáда Украíни, Кабінéт Мініcтрів Украíни, Конституційний Суд Украíни» [2, с. 84]. Тобто у словосполученні Конституційний суд США, за такою логікою, слово суд слід писати з малої букви? Нарешті, примітка 2в якій ідеться, що «за традицією з великої букви пишемо

всі слова в назвах: Європе́йський Союз, Лі́га На́цій, Організа́ція Об'єднаних На́цій та ін.» [2, с. 83] потребує уточнення: «та ін.» – це які саме назви?

Варто також приділити окрему увагу нормам уживання апострофа та букв и, і в іншомовних словах, спрямувавши її до уніфікації правил. Загалом же нова редакція українського правопису містить коректні доповнення, як свідчать про безперервність процесу розвитку української мови й необхідність регулярного оновлення системи її правопису.

Література

1. Огієнко І. Нариси з історії української мови: Система українського правопису. – Варшава, 1927. – 216 с.

2. Український правопис. – К.: Наукова думка, 2019. – 256 с.

ПУБЛІЧНА КОМУНІКАЦІЯ: СВІДОМЕ Й НЕСВІДОМЕ ПРОГРАМУВАННЯ НАРАТИВУ

Олена Маленко

Харків

Публічна комунікація є досить вагомим складником перебігу соціального буття людини, адже зазвичай виступ перед публікою й зворотний діалог (полілог) здійснюється в ситуаціях колективного обговорення наявних суспільних чи виробничих проблем, вирішення проблемних ситуацій, на презентаціях, зібраннях колективу тощо. Жанр публічного виступу становить звичну реалію для керівників і начальників різних рангів, громадських діячів, науковців, політиків, митців. Ці виступи можуть бути спонтанними й підготовленими залежно від ситуації й особи спікера, який потребує або не потребує попередньої підготовки. Спостереження над такими виступами є підставою для певних узагальнень і рефлексій щодо характеру формально-змістової подачі потрібної інформації, тобто наративу, який розуміємо як індивідуальну техніку розповіді про певні події, факти, враження (оповідний текст). З одного боку, наратив є засобом оприявнення тих чи тих